

A fővárosi mezőgazdaság

A városvezetés állandó figyelemmel kíséri a budapesti mezőgazdasági termelőszövetkezetek működését és időről időre megvitatja a helyzetükkel, valamint a gazdálkodásukkal kapcsolatos kérdéseket. Az alábbiakban, olvasóink tájékoztatása céljából, közreadjuk a budapesti mezőgazdasági termelőszövetkezetek az elmúlt gazdasági évre vonatkozó adatait, és azokat a megállapításokat, amelyekből kitűnnek e fontos, igen sok embert foglalkoztató ágazatnak az eredményei és gondjai.

Budapest mezőgazdasági területének 40%-a a termelőszövetkezetek kezelésében van. A főváros környékén az elmúlt évben 14 közös gazdaság működött, csaknem 12 000 hektárnyi területen, amelynek több mint háromnegyed része szántó. A gazdaságok eszköz-állományának összértéke 1971 végén meghaladta az 1 milliárd 200 millió forintot. Az állóeszközök mintegy 90%-át mezőgazdasági gépek, termelőberendezések teszik ki. A termelőszövetkezetek közös vagyona az elmúlt évben 24%-kal növekedett és megközelítette az 1 milliárd 800 millió forintot. Ennek az ösz-

szegnek a 71%-a tehermentes, tiszta vagyon. A szövetkezetek közös vagyonát a múlt év végéig 192 millió forint hitel-tartozási kötelezettség terhelte. Tavaly 44 millió forint hitelt fizettek vissza. 1976-ig 141 millió forintot, 1976 után 51 millió forintot kell visszafizetniük. A szövetkezetek egyharmadának igen magas a banktartozása, egyharmadának közepes, öt termelőszövetkezet hitel nélkül, saját erőből gazdálkodik.

Az általános tapasztalatok szerint a termelőszövetkezetek 1971-ben tovább erősödtek. A közös vagyon 24%-kal, a tiszta, tehermentes vagyon 52%-kal, az állóeszköz-állomány összértéke pedig 50%-kal növekedett. Kedvezően fejlődött a termelés belső szerkezete, erősödött mezőgazdasági és városellátó jellege. A mezőgazdasági termelés két fő ágazatának, a növénytermesztésnek és az állattenyésztésnek együttes termelési értéke mintegy 20%-kal növekedett; ez kedvezően hatott az ártermelésre. Javult a munka termelékenysége és erősödött a tsz-ek szövetkezeti jellege. Ugyanakkor — a javuló munkafeltételek és a növekvő jövedelem ellenére — nem ki-

tódése a termelőszövetkezetekhez, mert még mindig elég sokan cserélik fel a termelőszövetkezetet más munkahellyel.

Több hús, tojás, zöldség, virág

Az előző években épült új termelőberendezések 70%-a már az elmúlt esztendőben teljes kapacitással üzemelt és biztosította a dinamikus továbbfejlődést. 1971-ben 150 000 négyzetméter nagyüzemi növényházzal — ebből 30 000 négyzetméteren primőr-zöldséget termeltek —, 8000 sertéshizlaldai, 500 szarvasmarha és 40 ezer tojó férőhellyel volt több, mint 1970-ben. A növénytermelés 1970-hez képest 19%-kal növekedett, az állattenyésztés még erőteljesebben fejlődött: 25%-kal haladta túl az előző évi szintet. A két ágazat össztermelése 430 millió forintot tett ki. Az ártermelés növekedett, több húst, tojást, zöldséget, gombát, gyümölcsöt, szőlőt értékesítettek, mint a korábbi esztendőben.

A főváros zöldségellátásának javítása érdekében a múlt évben 90 hektárral (6,4%-kal) növekedett a szabadföldi zöldségtermesztés területe. Idén

mintegy 150 hektárral gyarapodik ez a terület. Kedvező időjárás esetén így körülbelül 200 vagonnal több zöldségféle várható. Az elmúlt esztendőben több termelőszövetkezet tett erőfeszítéseket a korai hajtattott primőr-zöldség termesztése érdekében. 30 000 négyzetméternyi nagyüzemi növényházban és körülbelül 20 000 négyzetméteren fólia alatt termeltek zöldségféléket, elsősorban paradicsomot, paprikát, karalábét és salátát.

A vágottvirág termelés 1971-ben megduplázódott. Nemcsak több, hanem szebb virágot is termeltek; ezt az is bizonyítja, hogy a múlt évi virágexport az előző évekhez viszonyítva háromszor nagyobb volt. A dísznövénytermelő szövetkezetek exportja tavaly 84 000 dollár és 220 000 rubel volt; ez 15 millió forintnak felel meg.

Az elmúlt évben újabb hét üzlettel bővült a tsz-ek közvetlen értékesítési hálózata. 1971-ben 87 virágüzletük, 79 zöldség- és egyéb üzletük volt. Áruforgalmuk meghaladta a 400 millió forintot. Az üzlethálózat bővítését gátolja az új üzletek létesítésének indokolatlanul magas költsége.

383. 11

BUDAPEST

Budapest

Hemző Károly felvétele

A melléküzemágak

A mezőgazdasági ágazat termelésén kívüli tevékenység részaránya az össztermelésen belül 44% volt, ez 780 millió forint termelési értékkel azonos. Az elmúlt évben az ipari, a szakipari, valamint az egyéb szerelő tevékenység az élelmiszergazdaság és a tanácsok igényeit elégítette ki. A tanácsok részére végzett munka közvetve a lakosság igényeit szolgálja. Az elmúlt évben tanácsi megrendelések alapján 200 millió forint értékű munkát végeztek, elsősorban óvodák, napköziotthonok, iskolák, egészségügyi intézmények építésével és felújításával.

Tekintettel az országban kialakult beruházási feszültségekre, a szövetkezetek az elmúlt évben elsősorban azzal foglalkoztak, hogy befejezzék az előző években megkezdett beruházásokat. Ez a legtöbb szövetkezetben megtörtént. 1971-ben — a korábbi évekhez viszonyítva — csak nagyon kevés új beruházásba fogtak. S az MSZMP Központi Bizottságának decemberi határozata után felülvizsgálták az 1972-re és az ezt követő évekre tervezett fejlesztési elképzeléseiket is. A fejlesztési alapok erős

igénybevétele miatt a szövetkezetek ebben az időszakban az áthúzódó beruházások teljes befejezésére, a géppark és egyéb berendezések korszerűsítésére koncentrálnak erejüket.

A jövedelem felhasználása

A szövetkezetek 1971. évi felosztható jövedelmükből 533 millió forintot fordítottak részesedési alapra, 11%-kal többet, mint 1970-ben. A fejlesztési alapra szánt összeg 188 millió forint volt, ez 20%-kal kevesebb, mint az előző esztendőben. A részesedési alap növelése a termelés és a munkanap ráfordítás növekedésével függ össze. A fejlesztési alap csökkenése az 1971. január 1-én életbe lépett elvonó intézkedésekkel és a biztonsági alap gyarapításával van szoros összefüggésben.

A termelőség szövetkezetekben dolgozó aktív tagok száma 3%-kal, az alkalmazottak létszáma 12%-kal csökkent 1970-hez viszonyítva, és változatlanul nagy a fluktuáció. A tagság vándorlása a zöldségtermesztésben, az építőipari és egyéb ipari ágazatokban volt a legnagyobb. Sok tag azért lépett ki a termelőség szövetkezetből, mert öt évvel magasabb a nyugdíjkorhatár és hátrá-

nyosabb a családi pótlék-, illetve a gyermekgondozási segélyjutatás, mint az ipari üzemekben. A tagok személyes jövedelme is csak mérsékelten, néhány százalékkal emelkedett 1971-ben.

A közös vállalkozások

A saját alapítású vállalkozásokban alapító tagként 11 termelőség szövetkezet érdekelt. Jelenleg 9 ilyen közös vállalkozás működik; ebből 5 építőipari és technológiai szerelő tevékenységet folytat. Összesen több mint 6 ezer dolgozót foglalkoztatnak. Ennek a létszámnak csaknem a fele tsz-tag. A vállalkozások az elmúlt évben 803 millió forint értékű munkát végeztek, nagyjából az építőiparban. A közvetlenül a lakosság részére végzett szolgáltatások értéke 18 millió forint volt.

A fentiekből megállapítható, hogy a fővárosi termelőség szövetkezetek és közös vállalkozások az elmúlt évben is biztatón fejlődtek. Olyan alapokat hoztak létre, amelyek hosszú távon is jól szolgálják Budapest élelmiszergazdaságát.

Az eredményes év után a termelőség szövetkezeteket a „hogyan tovább?” kérdése foglal-

koztatja. A múlt évben megjelent közgazdasági szabályozók és egyéb intézkedések ugyanis új helyzet elé állították a tsz-eket. Alaposan át kell értékelniük a tervidőszakra vonatkozó elgondolásaikat. Ez nem kis gondot jelent, mert a fővárosi termelőség szövetkezetek az elmúlt években jelentősen kiterjesztették tevékenységüket. Céljuk az volt, hogy az új beruházásokból származó bevételekből biztosítsák a mezőgazdasági ágazatok, az állattenyésztés fejlesztéséhez szükséges összegeket, illetve a beruházásokra felvett hitelek törlesztését. Az 1048. kormányhatározat értelmében fővárosi termelőség szövetkezet csak akkor folytathatja tovább gépipari, vegyipari és könnyűipari tevékenységét, ha azt valamennyi érdekelt tárca és a Fővárosi Tanács vezetőiből alakult bizottság lehetővé teszi. Erre a tevékenységre, illetve az ebből származó jövedelmekre viszont a tsz-eknek nagy szükségük van, a korábbi években létrehozott jelentős beruházások hiteltörlesztéséhez és további fejlesztéseikhez — nem utolsósorban az élelmiszerfeldolgozás és a közvetlen értékesítés, a lakosság jobb ellátása terén rájuk váró feladatok teljesítése érdekében.